

НАРОДНО ЧИТАЛИЩЕ

„ПРОБУДА – 1928“

с. Загоре, община Стара Загора, област Стара Загора
ЕИК 000805360

У С Т А В

П Р О Е К Т

за приемане от Общо отчетно-изборно събрание

нова редакция, приведена в съответствие със Закона за народните читалища,
обн. ДВ, бр. 89 от 1996 г., посл. изм. ДВ, бр. 51 от 2026 г., в сила от 05.06.2026 г.

с. Загоре, 2026 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

ГЛАВА ПЪРВА — ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ.....	3
ГЛАВА ВТОРА — РЕГИСТРАЦИЯ И ВПИСВАНИЯ.....	4
ГЛАВА ТРЕТА — ЧЛЕНСТВО.....	5
ГЛАВА ЧЕТВЪРТА — ОРГАНИ НА ЧИТАЛИЩЕТО.....	6
<i>Общо събрание.....</i>	6
<i>Кандидатстване и избираемост.....</i>	7
<i>Настоятелство.....</i>	8
<i>Председател.....</i>	9
<i>Секретар.....</i>	9
<i>Проверителна комисия.....</i>	10
<i>Общи изисквания към изборните лица.....</i>	10
ГЛАВА ПЕТА — ИМУЩЕСТВО И ФИНАНСИРАНЕ.....	11
ГЛАВА ШЕСТА — ПРЕКРАТЯВАНЕ.....	12
ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ.....	12

ГЛАВА ПЪРВА — ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. Народното читалище е самостоятелна, независима, самоуправляваща се културно-просветна организация на населението по местоживееие. С този Устав, съобразен със Закона за народните читалища, се уреждат основните положения на вътрешно-нормативната уредба на читалището в зависимост от специфичните условия, при които се развива неговата дейност.

Чл. 2. (1) Народно читалище „Пробуда – 1928“ с. Загоре е традиционно самоуправляващо се българско културно-просветно сдружение в населеното място, което изпълнява и държавно културно-просветни задачи. В неговата дейност могат да участват всички физически лица, без ограничение по възраст и пол, политически и религиозни възгледи и етническо самосъзнание.

(2) Читалището е юридическо лице с нестопанска цел със седалище с. Загоре, общ. Стара Загора, обл. Стара Загора, където се намира и адресът на управлението му. Създадено е през 1928 г.

(3) Читалището е вписано в регистъра на юридическите лица с нестопанска цел, воден от Агенцията по вписванията към министъра на правосъдието, с ЕИК 000805360, както и в публичния регистър на народните читалища и читалищните сдружения при Министерството на културата под № 3215 от 23.10.2006 г.

Чл. 3. (1) Целта на народното читалище е да задоволява потребностите на населението, свързани с:

1. развитие и обогатяване на културния живот;
2. запазване на обичаите и традициите на българския народ;
3. разширяване на знанията на населението и приобщаването му към ценностите и постиженията на науката, изкуството и културата;
4. възпитаване и утвърждаване на националното самосъзнание;
5. осигуряване на достъп до информация.

(2) За постигане на целите по ал. 1 читалището извършва основни дейности, като:

1. урежда и поддържа библиотеката и читалнята;
2. организира курсове, школи, концерти, празненства и чествания;
3. събира и разпространява знания за родния край;
4. развива и подпомага любителското художествено творчество;
5. създава и съхранява музейни колекции съгласно Закона за културното наследство;
6. подготвя и изпълнява проекти, финансирани от национални, европейски и други програми и донори.

(3) Читалището може да развива и допълнителна стопанска дейност, свързана с предмета на основната му дейност, в съответствие с действащото законодателство, като използва приходите от нея за постигане на определените в този Устав цели. Читалището не разпределя печалба.

(4) Читалището няма право да предоставя собствено или ползвано от него имущество възмездно или безвъзмездно:

- за хазартни игри и нощни заведения;
- за дейност на нерегистрирани по Закона за вероизповеданията религиозни общности и юридически лица с нестопанска цел;
- за постоянно ползване от политически партии и организации;
- на председателя, секретаря, членовете на Настоятелството и на Проверителната комисия и на членовете на техните семейства.

Чл. 4. Читалището може да се съюзява за защита на своите интереси, за провеждане на съвместни дейности и инициативи, включително да членува в читалищно сдружение по решение на Общото събрание.

Чл. 5. Наименованието на читалището е Народно читалище „Пробуда – 1928“ с. Загоре.

Чл. 6. Читалището има кръгъл печат с надпис: Народно читалище „ПРОБУДА – 1928“ с. Загоре, общ. Стара Загора.

Чл. 7. Читалището поддържа връзки за сътрудничество и координация на културната дейност, организирана от общината, участва активно в организацията и провеждането на културни прояви и съобразява своята дейност със стратегията на община Стара Загора в областта на културата.

Чл. 7а. Читалището поддържа интернет страница, на която публикува устава, годишните отчети и доклади, поканите за общи събрания и декларациите по чл. 23 от този Устав.

ГЛАВА ВТОРА — РЕГИСТРАЦИЯ И ВПИСВАНИЯ

Чл. 8. (1) Читалището се учредява от най-малко 50 дееспособни физически лица за селата, които вземат решение на учредително събрание.

(2) Уставът на читалището урежда: наименованието; седалището; целите; източниците на финансиране; органите на управление и контрол, техните правомощия, начина на избирането им, реда за свикването им и за вземане на решения; начина за приемане на членове и прекратяване на членството, както и реда за определяне на членския внос.

(3) Читалището може да открива клонове в близки квартали, жилищни райони и села, в които няма други читалища, след съгласуване с общината.

Чл. 9. (1) Читалището притежава качеството на юридическо лице по силата на вписването му в регистъра на юридическите лица с нестопанска цел, воден от Агенцията по вписванията към министъра на правосъдието.

(2) Вписването и всички последващи вписвания се извършват без такси по писмено заявление от Настоятелството.

(3) В регистъра се вписват или обявяват: наименованието и седалището на читалището и източникът на първоначалното му финансиране; уставът; имената на членовете на Настоятелството и на Проверителната комисия; името и длъжността на лицето, което представлява читалището; настъпилите промени.

(4) Всяка промяна в обстоятелствата по ал. 3 се заявява за вписване в **14-дневен срок** от възникването ѝ.

Чл. 10. (1) В Министерството на културата се води публичен регистър на народните читалища и на читалищните сдружения.

(2) В **7-дневен срок** от вписване на промяна в регистъра на юридическите лица с нестопанска цел Настоятелството подава заявление за вписване в регистъра по ал. 1, като прилага и устава на читалището.

(3) На читалища, които не са вписани в регистъра по ал. 1, не се предоставят субсидии от държавния и общинския бюджет, както и държавно и общинско имущество за ползване.

ГЛАВА ТРЕТА — ЧЛЕНСТВО

Чл. 11. (1) Членовете на читалището са индивидуални, колективни и почетни.

(2) Индивидуалните членове са български граждани. Те биват действителни и спомагателни:

1. **действителни членове** са лицата, навършили 18 години, които участват в дейността на читалището, редовно плащат членски внос и имат право да избират и да бъдат избирани;
2. **спомагателни членове** са лицата до 18 години; те нямат право да избират и да бъдат избирани и имат право на съвещателен глас.

(3) Колективните членове съдействат за осъществяване на целите на читалището, подпомагат дейностите, поддържането и обогатяването на материалната база и имат право на един глас в Общото събрание. Колективни членове могат да бъдат: професионални организации; стопански организации; търговски дружества; кооперации и сдружения; културно-просветни и любителски клубове и творчески колективи.

(4) Почетни членове могат да бъдат български и чужди граждани с изключителни заслуги за читалището. Те се приемат от Общото събрание по предложение на Настоятелството и не заплащат членски внос.

Чл. 12. (1) Членството не е обвързано с постоянен или настоящ адрес в с. Загоре. Действителен член може да бъде всяко дееспособно лице с българско гражданство, навършило 18 години, което приема този Устав, независимо от местоживеенето си.

(2) Приемането става с писмена молба до Настоятелството. Настоятелството разглежда молбата на първото си следващо заседание и я внася за одобрение от Общото събрание.

(3) Членският внос се определя от Общото събрание и се заплаща еднократно за календарната година.

(4) Членството се прекратява:

1. с писмено заявление до Настоятелството;
2. при неплащане на членски внос за две последователни години, след писмено предупреждение;
3. с изключване от Общото събрание при системно нарушаване на Устава или при действия, уронващи доброто име на читалището;
4. при смърт или поставяне под пълно запрещение;
5. при прекратяване на юридическото лице — за колективните членове.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА — ОРГАНИ НА ЧИТАЛИЩЕТО

Чл. 13. Органи на читалището са Общото събрание, Настоятелството и Проверителната комисия.

Общо събрание

Чл. 14. (1) Върховен орган на читалището е Общото събрание.

(2) Общото събрание се състои от всички членове на читалището, имащи право на глас.

Чл. 15. (1) Общото събрание:

1. изменя и допълва Устава;
2. избира и освобождава членовете на Настоятелството, на Проверителната комисия и председателя;
3. приема вътрешните актове, необходими за организацията на дейността на читалището;
4. приема и изключва членове на читалището;
5. определя основните насоки на дейността на читалището;
6. взема решение за членуване или за прекратяване на членството в читалищно сдружение;
7. приема бюджета на читалището;
8. приема годишния отчет **до 30 март на следващата година**;
9. определя размера на членския внос;
10. отменя решения на органите на читалището;
11. взема решения за откриване на клонове на читалището след съгласуване с общината;
12. взема решение за прекратяване на читалището;
13. взема решение за отнасяне до съда на незаконосъобразни действия на ръководството или на отделни читалищни членове.

(2) Решенията на Общото събрание са задължителни за другите органи на читалището.

Чл. 16. (1) Редовно Общо събрание се свиква от Настоятелството най-малко веднъж годишно, като на всеки три години е отчетно-изборно. Извънредно Общо събрание може да бъде свикано по решение на Настоятелството, по искане на Проверителната комисия или на една трета от членовете с право на глас. При отказ на Настоятелството да свика извънредно Общо събрание, до 15 дни от постъпването на искането Проверителната комисия или една трета от членовете с право на глас могат да свикат извънредно Общо събрание от свое име.

(2) Поканата за събранието съдържа дневния ред, датата, часа, мястото на провеждане и кой го свиква. Тя трябва да бъде получена срещу подпис или връчена не по-късно от **7 дни** преди датата на провеждането. В същия срок поканата се поставя на вратата на читалището, на други общодостъпни места в населеното място и на интернет страницата на читалището.

(3) Общото събрание е законно, ако присъстват най-малко половината от членовете с право на глас. При липса на кворум събранието се отлага с един час и тогава е законно, ако присъстват не по-малко от една трета от членовете при редовно Общо събрание и не по-малко от половината плюс един при извънредно Общо събрание.

(4) Решенията по чл. 15, ал. 1, т. 1, 4, 10, 11 и 12 се вземат с мнозинство най-малко **две трети от всички членове**. Останалите решения се вземат с мнозинство повече от половината от присъстващите членове.

(5) Две трети от членовете на Общото събрание могат да предявят иск пред Окръжен съд – Стара Загора за отмяна на решение на Общото събрание, ако то противоречи на закона или на Устава. Искът се предявява в едномесечен срок от узнаването на решението, но не по-късно от една година от датата на вземането му. Същото право има и прокурорът.

Кандидатстване и избираемост

Чл. 17. (1) Право да бъде избрано в органите на читалището — Настоятелството, длъжността председател и Проверителната комисия — има всяко лице, което е действителен член на читалището към датата на изборното Общо събрание.

(2) **Изборността не е обвързана с местоживееене.** Кандидат може да бъде и лице, което не е жител на с. Загоре и няма постоянен или настоящ адрес в него, при условие че отговаря на изискванията по ал. 1 и на този Устав. Не се допуска отказ да бъде допусната кандидатура на основание постоянен или настоящ адрес, месторабота или произход на кандидата.

(3) Лице, което не е член на читалището, може да подаде кандидатура, като едновременно с нея подаде и молба за приемане за действителен член и заплати дължимия членски внос. Общото събрание разглежда молбата за членство като предходна точка от дневния ред и след приемането ѝ кандидатът участва в избора наравно с останалите.

(4) Кандидатурите се подават писмено до Настоятелството не по-късно от **7 дни** преди датата на отчетно-изборното Общо събрание и съдържат:

1. трите имена и данни за контакт;
2. кратка професионална автобиография;
3. мотивационно изложение с виждания за развитието на читалището;
4. декларация, че лицето не е осъждано на лишаване от свобода за умишлено престъпление от общ характер (чл. 22 от Устава);
5. декларация за липса на роднински връзки по чл. 18, ал. 2 и чл. 21, ал. 2 от Устава.

(5) Настоятелството обявява постъпилите кандидатури заедно с приложените документи на видно място в сградата на читалището и на интернет страницата не по-късно от 3 дни преди събранието. Кандидатури, подадени в срока по ал. 4, не могат да бъдат отклонявани от Настоятелството; допустимостта им се преценява от Общото събрание.

(6) При избора Общото събрание преценява кандидатурите по същество, като отчита:

1. образование, професионална подготовка и опит, относими към читалищната дейност — в областта на културата, образованието, библиотечно-информационното дело, местното развитие, управлението на проекти, финансите или правото;
2. познаване на Закона за народните читалища и на този Устав;
3. досегашен принос към дейността на читалището и към културния живот на селото;
4. готовност за реално и присъствено участие в работата на органа.

(7) Изборът се произвежда с явно гласуване. По решение на Общото събрание, взето преди началото на гласуването, изборът може да се произведе и с тайно гласуване.

Настоятелство

Чл. 18. (1) Изпълнителен орган на читалището е Настоятелството, което се състои от **пет члена**, избрани от Общото събрание за срок до **три години**. Мандатът може да бъде подновяван без ограничение на броя на мандатите.

(2) Членовете на Настоятелството не могат да имат помежду си роднински връзки по права и по съребрена линия до четвърта степен.

(3) Настоятелството:

1. свиква Общото събрание;
2. осигурява изпълнението на решенията на Общото събрание;
3. подготвя и внася в Общото събрание проект за бюджет на читалището и утвърждава щата му;
4. подготвя и внася в Общото събрание отчет за дейността на читалището;
5. назначава секретаря на читалището и утвърждава длъжностната му характеристика;

6. приема решения за разпореждане с движими вещи по реда на чл. 26, ал. 2;
7. организира подготовката и изпълнението на проекти.

(4) Настоятелството заседава най-малко веднъж на два месеца и взема решения с мнозинство повече от половината от членовете си. За заседанията се води протокол.

(5) При предсрочно освобождаване или трайна невъзможност на член на Настоятелството да изпълнява задълженията си, на първото следващо Общо събрание се избира нов член за срока до края на текущия мандат.

Председател

Чл. 19. (1) Председателят на читалището е член на Настоятелството и се избира от Общото събрание за срок до **три години**. За избора на председател се прилага изцяло чл. 17, включително ал. 2 — длъжността е достъпна и за лица, които не са жители на с. Загоре.

(2) Председателят:

1. организира дейността на читалището съобразно закона, Устава и решенията на Общото събрание;
2. представлява читалището;
3. свиква и ръководи заседанията на Настоятелството и председателства Общото събрание;
4. отчита дейността си пред Настоятелството;
5. сключва и прекратява трудовите договори със служителите съобразно бюджета на читалището и въз основа на решение на Настоятелството;
6. представя ежегодно до **10 ноември** на кмета на община Стара Загора предложения за дейността през следващата година;
7. представя ежегодно до **31 март** пред кмета и Общинския съвет доклад за осъществените читалищни дейности и за изразходваните от бюджета средства през предходната година.

Секретар

Чл. 20. (1) Секретарят на читалището:

1. организира изпълнението на решенията на Настоятелството, включително решенията за изпълнение на бюджета;
2. организира текущата основна и допълнителна дейност;
3. отговаря за работата на щатния и хонорувания персонал;
4. представлява читалището заедно и поотделно с председателя.

(2) Секретарят се назначава от Настоятелството по трудов договор.

(3) Длъжността се заема след открита процедура за подбор. Настоятелството обявява свободната длъжност на интернет страницата на читалището, на видно място в сградата и по друг подходящ начин, като определя срок за подаване на документи не по-кратък от 14 дни, изискванията към кандидатите и начина на провеждане на подбора.

(4) Кандидат за секретар може да бъде всяко лице с необходимата квалификация, независимо от постоянния или настоящия си адрес и независимо дали е жител на с. Загоре, което отговаря на изискванията по чл. 22 и по ал. 5 на този член. Не се допуска изискване или предимство, основано на местоживеене.

(5) При подбора Настоятелството преценява:

1. завършено образование — с предимство в областта на културата, библиотечно-информационните науки, педагогиката, публичната администрация, икономиката или правото;
2. познаване на Закона за народните читалища, на този Устав и на нормативната уредба на читалищната дейност;
3. опит в организирането на културни дейности, в работата с библиотечен фонд или в разработването и управлението на проекти;
4. компютърна грамотност и умения за водене на кореспонденция и отчетност;
5. организационни и комуникативни умения.

(6) Секретарят не може да е в роднински връзки с членовете на Настоятелството и на Проверителната комисия по права и по сребрена линия до четвърта степен, както и да бъде съпруг или съпруга на председателя на читалището.

Проверителна комисия

Чл. 21. (1) Проверителната комисия се състои от трима членове, избрани от Общото събрание за срок до **три години.**

(2) Членове на Проверителната комисия не могат да бъдат лица, които са в трудовоправни отношения с читалището или са роднини на членове на Настоятелството, на председателя или на секретаря по права линия, съпрузи, братя, сестри и роднини по сватовство от първа степен.

(3) Проверителната комисия осъществява контрол върху дейността на Настоятелството, на председателя и на секретаря по спазване на закона, Устава и решенията на Общото събрание.

(4) Проверителната комисия извършва проверка най-малко веднъж годишно и представя доклад пред редовното Общо събрание.

(5) При констатиране на нарушения Проверителната комисия уведомява Общото събрание, а при данни за извършено престъпление — и органите на прокуратурата.

Общи изисквания към изборните лица

Чл. 22. Не могат да бъдат избрани за членове на Настоятелството и на Проверителната комисия, както и назначавани за секретари, лица, които са осъждани на лишаване от свобода за умишлени престъпления от общ характер.

Чл. 23. (1) Членовете на Настоятелството, включително председателят и секретарят, декларират частните си интереси по смисъла на Закона за противодействие на корупцията сред лица, заемащи публични длъжности.

(2) Декларациите се подават в едномесечен срок от избирането, съответно назначаването, както и при всяка промяна в декларираните обстоятелства, и **се обявяват на интернет страницата на читалището.**

(3) Настоятелството определя лице, което води регистър на подадените декларации и отговаря за публикуването им.

ГЛАВА ПЕТА — ИМУЩЕСТВО И ФИНАНСИРАНЕ

Чл. 24. Имуществото на читалището се състои от право на собственост и от други вещни права, вземания, ценни книжа, други права и задължения.

Чл. 25. Читалището набира средства от следните източници: членски внос; културно-просветна и информационна дейност; субсидия от държавния и общинските бюджети; наеми от движимо и недвижимо имущество; дарения и завещания; проекти и програми; други приходи.

Чл. 26. (1) Читалището не може да отчуждава недвижими вещи и да учредява ипотека върху тях.

(2) Движими вещи могат да бъдат отчуждавани, залагани, бракувани или заменяни с по-доброкачествени само по решение на Настоятелството.

(3) Недвижимото и движимото имущество, собственост на читалището, както и приходите от него не подлежат на принудително изпълнение, освен за вземания, произтичащи от трудови правоотношения.

Чл. 27. (1) Настоятелството изготвя годишния отчет за приходите и разходите, който се приема от Общото събрание в срока по чл. 15, ал. 1, т. 8.

(2) Отчетът за изразходваните от бюджета средства се представя в община Стара Загора.

(3) Читалището води счетоводна отчетност съгласно Закона за счетоводството и приложимите счетоводни стандарти за предприятия с нестопанска дейност и води разделно отчитане на приходите и разходите от основна и от допълнителна стопанска дейност.

Чл. 28. (1) Предвидените по държавния и общинския бюджет средства за читалищна дейност се разпределят между читалищата от комисия с участието на представител на община Стара Загора и на всяко читалище от общината и се предоставят на читалището за самостоятелно управление.

(2) При недостиг на средства за ремонт и поддръжка на читалищната сграда средствата се осигуряват от Общинския съвет.

(3) Гласуваната от Общинския съвет субсидия не може да се отклонява от общината за други цели.

Чл. 29. (1) Годишната програма за развитие на читалищната дейност в община Стара Загора се изпълнява от читалището въз основа на финансово обезпечени договори, сключени с кмета на общината.

(2) Докладът по чл. 19, ал. 2, т. 7 се обсъжда от Общинския съвет на първото открито заседание след 31 март с участието на представител на читалището — вносител на доклада.

ГЛАВА ШЕСТА — ПРЕКРАТЯВАНЕ

Чл. 30. (1) Читалището може да бъде прекратено по решение на Общото събрание, вписано в регистъра на юридическите лица с нестопанска цел. То може да бъде прекратено с ликвидация по решение на Окръжен съд – Стара Загора, ако:

1. дейността му противоречи на закона, Устава и добрите нрави;
2. имуществото му не се използва според целите и предмета на дейността на читалището;
3. е налице трайна невъзможност читалището да действа или не развива дейност за период от две години;
4. не е учредено по законен ред;
5. е обявено в несъстоятелност.

(2) Прекратяването по решение на съда може да бъде поискано от прокурора самостоятелно или след подаден сигнал от министъра на културата.

(3) Прекратяването по искане на прокурора се вписва служебно.

Чл. 31. (1) Активите на прекратеното читалище, останали след ликвидация, се разпределят между другите читалища по ред, установен с наредба на министъра на културата и министъра на финансите.

(2) Читалищното сдружение, в което е членувало прекратеното читалище, не може да претендира за имуществото му.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Читалището има кръгъл печат с надпис: „НАРОДНО ЧИТАЛИЩЕ ПРОБУДА – 1928“ с. Загоре, общ. Стара Загора.

§ 2. Празници на народното читалище са: **24 май** – Ден на светите братя Кирил и Методий, на българската азбука, просвета и култура и на славянската книжовност; **1 ноември** – Ден на народните будители, както и всички официални и национални празници.

§ 3. За всички неуредени в този Устав положения се прилагат Законът за народните читалища и действащото законодателство на Република България.

§ 4. Мандатите на органите, избрани преди приемането на този Устав, продължават до изтичането на срока, за който са избрани.

§ 5. Настоятелството привежда вътрешните актове на читалището в съответствие с този Устав в срок до три месеца от приемането му.

§ 6. Този Устав отменя Устава на НЧ „Пробуда – 1928“, приет на Общо отчетно-изборно събрание, проведено на 10.05.2010 г.

§ 7. Този Устав е приет на Общо отчетно-изборно събрание, проведено на 20..... г., с решение по т. от дневния ред, и влиза в сила от датата на приемането му.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ОБЩОТО СЪБРАНИЕ:

..... /подпис и име/

ПРОТОКОЛЧИК:

..... /подпис и име/

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ЧИТАЛИЩЕТО:

..... /подпис и име/